

Ulla Ahlmén-Laiho
humahl@utu.fi

Videosta apua lääketieteen opiskelijoille sairaalaorganisaatiossa toimimisen oppimiseen?

Internetin noustua arjen keskiöön 2000-luvulla on verkko pullollaan erilaisia neuvonta- ja demonstraatiovideoita. Pelkkä selostus jonkin teknisen toimenpiteen suorittamisesta ei useinkaan ole hyödyllinen ilman mahdollisuutta visuaalisesti hahmottaa vaikkapa tekijän kädenliikkeitä potilasta puudutettaessa. Erilaiset lääkäri- ja potilasjärjestötkin ovat havainneet tämän median tehokkaaksi ja alkaneet tuottaa omia opetusvideoitaan. Esimerkkejä tällaisista tahoista ovat mm. Duodecim-seura ja Yhdysvalloissa toimiva Vasculitis Foundation, jolla on oma Youtube-kanava. Zhang, Zhou, Briggs ja Nunamaker (2006) tutkivat näiden tehoa opetuksessa todeten, että interaktiivinen opetusvideo tuo parempia oppimistuloksia ja tekee opiskelijoista tyytyväisempiä. Tavallinen videomateriaali ei tähän heidän tulostensa perusteella välttämättä yllä, mutta sen teho riippuu käytöstä. Videotai kuvaelementtien käyttö opetuksessa voi olla erityisen hyödyllistä niille opiskelijoille, jotka ovat visuaalisesti orientoituneita. Isiaka (2007) tutki videon käyttöä koululaisten luonnontiedon ja maatalouden opetuksessa ja totesi sen yhtä tehokkaaksi kuin perinteisen opettajavetoisemman menetelmän.

Videon käyttö voi auttaa opetusresurssien hallinnassa. Pienryhmätilanne, jossa opettaja on pitkälti äänessä ker-toen samat asiat kaikille ryhmille, on ainakin osin korvattavissa opetusvideolla. Videon avulla voidaan sama opetus järjestää useille ryhmille yhtäaikaan useiden opettajien vetämänä, ja silti standardoida tiedollinen sisältö. Lisäksi videolla esiintyvät henkilöt voivat antaa ystävälliset kasvot muuten persoonattomalle faktatiedolle.

Videon huonoja puolia ovat vaikeus korjata sen sisältöä tietojen muuttuessa, videon seuraamisen potentiaalisesti passivoiva vaikutus (opettajan aktiivisuus videon sisältöä keskustellen purkamalla voi kuitenkin korjata tämän), opetustilanteen haavoittuvuus erilaisten teknisten ongelmien suhteen sekä heikot mahdollisuudet kerrata videon sisältöä tai hakea sen sisältä tietoa, varsinkin jos video ei opetustilaisuuden jälkeen ole opiskelijoiden vapaasti käytettävissä. Huonona puolena voidaan myös nähdä hidastunut kognitiivinen prosessointi ja pinnallinen oppiminen, kun useampia aisteja hyödynnetään yhtäaikaaisesti (Alexander, 2013). Elävän henkilön antamalla luento-opetuksella kalvosulkeisineen voi olla kuitenkin sama haittapuoli.

Lääketieteen opiskelijoille kliiniseen opintovaiheeseen siirtyminen on tärkeä ja jännittäväkin vaihe opinnoissa. Prekliinisten opintojen sisältämä potilasopetus tapahtuu lähinnä perusterveydenhuollon yksiköissä. Osa opiske-

lijoista on kesätöiden, oman tai läheisen sairauden tai aiemman ammattinsa puolesta saattanut jo päästä tutustumaan arkeen sairaalassa, mutta lääkärin näkökulma sairaalatyöhön on luonnollisesti kaikille näille varhaisen vaiheen opiskelijoille vieras.

Tehokas työskenteleminen sairaalassa edellyttää sen monimutkaisen logistisen organisaation toiminnan ymmärtämistä, eri lääkäreiden välisen työnjaon hahmotamista ja moniammatilliseen tiimityöhön kasvamista. Myös kandidaattien suorittamaa potilaiden tutkimista helpottaa esimerkiksi vuodeosaston päivärytmin tuntemus. Yliopistosairaalassa opetukseen osallistuminen voi jännittää opiskelijoita – tätä pelkoa voitaisiin hälventää esittelemällä heille muutamia ystävällisiä sairaalassa työskenteleviä kollegoita, jotka näin antavat kasvot sairaalalle. Isossa päivystysyksikössä työskentelyllä on monia erityispiirteitä, jotka puuttuvat vuodeosasto- tai muusta poliklinikkatyöstä, ja toisinpäin. Näidenkin erityispiirteiden esilletuominen voisi helpottaa sen ymmärtämistä, millaisessa yksikössä potilasta valitaan kulloinkin hoidettavan.

Näistä taustoista lähti liikkeelle ajatus toteuttaa sairaalan arkea lääkärin näkökulmasta kuvaava opetusvideo. Käynnissä oli tiedekunnan opettajille suunnattu pedagogiikan kurssi, johon sisältyväksi opetuksen kehittämisprojekti video soveltui.

Videonnin toteutus ja kehitystyö

Video kuvattiin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin (VSSHP) tiloissa, ja haastateltaviksi valikoitui kolme lääkäriä: erikoislääkäri, joka toimii myös sisätautien klinisena opettajana, sisätauteihin erikoistumassa oleva lääkäri ja akuuttilääketieteeseen erikoistuva lääkäri. Erikoislääkäri kertoi arjesta poliklinikalla, akutologi valotti päivystysyksikön toimintaa ja sisätauteihin erikoistuva kuvasi vuodeosaston arkea. Videon keskiöön valittiin päivystyspoliklinikka ja sisätautiyksikkö, koska näihin yksiköihin klinistä vaihetta aloittavat opiskelijat ensimmäisillä klinisillä opintojaksoillaan tutustuvat.

VSSHP:n uusi yhteispäivystysyksikkö on toimintatavoiltaan hyvinkin ainutlaatuinen ja uudenlainen Suomen mittakaavassa, joten sen esitleminen tuntui erityisen tärkeältä. Arvioitiin, että videoidun esittelyn avulla opiskelijat päivystysharjoittelussaan nopeasti hahmottaisivat, mihin he siellä voivat osallistua ja miksi siellä potilaan hoidossa edetään paikoin eri tavoin kuin muissa sairaalayksiköissä. Kuvauskalusto sekä tarvittava kuvauksen ja editoinnin perustasoinen osaaminen sekä tarvittavat ohjelmistot löytyivät artikkelin tekijän kotoa, eli projektista selvittiin hyvin vähäisin henkilöstö- ja budjettiresurssein.

Videolla kukin haastateltavista esittelee yksikkönsä ja vastaa kysymyksiin sen toiminnasta. Kysymykset pyrittiin pitämään mahdollisimman yleistajuisella tasolla, koska

videota on tarkoitus käyttää opiskelijoilla, joilla ei vielä ole kovinkaan syvällistä käsitystä klinisestä lääketieteestä ja alan slangista. Kysymyksissä pyydettiin kuvailemaan yksikön roolia sairaalaorganisaatiossa, potilaan hoidon etenemistä, erilaisten tutkimusten suunnittelua ja järjestelyä, moniammatillisuutta yksikössä, jatkohoidon suunnittelua sekä yksikön lääketieteen opiskelijoille järjestämää opetusta. Haastateltavat osoittautuivat erinomaisiksi: he toivat esille kaiken sen informaation, jonka sisällyttäminen videoon tuntui etukäteen keskeiseltä. Testikatsojaryhmän (johon kuului sekä opiskelijoita että tiedekunnan opettajia) kommenttien perusteella videoon lisättiin vaikeimpia termejä selventäviä tekstiruutuja.

Kirjoittaja toimii anestesiologiaan ja tehohoitoon erikoistuvana lääkärinä Turun yliopistollisessa keskussairaalassa sekä opettajatuutorina Turun yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa

LÄHTEET

- Alexander, K. P. (2013). The usability of print and online video instructions. *Technical Communication Quarterly*, 22, 237–259.
- Isiaka, B. (2007). Effectiveness of video as an instructional medium in teaching rural children agricultural and environmental sciences. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 3, 105–114.
- Zhang, D., Zhou, L., Briggs, R. O. & Nunamaker, J. F. Jr. (2006). Instructional video in e-learning: Assessing the impact of interactive video on learning effectiveness. *Information & Management*, 43, 15–27.